

Toelichting thema's pabo voltijd curriculum

Jaar 1 tot en met 4

Aan welke doelen werken de studenten in ieder thema en wat voeren ze uit op de Opleidingsschool?

**SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN**

Jaar 1	In jaar 1 en 2 volgen de studenten 8 thema's per jaar. De thema's hebben allemaal een uitvoeringscomponent in de Opleidingsschool.
Jaar 2	
Jaar 3	Studenten volgen in jaar 3 eerst een minor. Vanaf februari zijn er vier thema's die een uitvoeringscomponent in de Opleidingsschool hebben.
Jaar 4	Studenten volgen in jaar 4 twee thema's. Daar beginnen ze in september mee. Daarna volgt het afstuderen op beroepsproducten en de LIO stage.

**SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN**

Pabo

Een klas vol kinderen inspireren

KAN
JIJ
OOK

THEMALIJN:

In 8 thema's van 5 weken leer je om de lesstof zo goed mogelijk over te brengen.

GOUDEN THEMA:

De thema's Lesson Study en Omgaan met verschillen worden in jaar 1 & 2 en het thema Omgaan met verschillen in de klas zelfs ook nog in jaar 3 aangeboden waarbij inhoudelijk steeds meer de diepte wordt ingegaan.

PERSOONLIJKE & BEROEPSLEERLIJN:

In alle jaren bezoek je intensief (gemiddeld 40% van je studietijd) jouw opleidingsschool waar je als leerkracht en als mens groeit.

KENNISLIJN:

In jaar 1 en 2 spijker je iedere week je eigen kennis bij. Je hebt veel vrijheid hierin. Beheers je een vak al best goed? Maak de toets al eerder of sla een les over.

JAAR 1

- THEMA 1** Oriëntatie op het beroep
- THEMA 2** Pedagogisch klimaat
- THEMA 3** Lesson Study Wiskunde
- THEMA 4** Wereldoriëntatie
- THEMA 5** Taalontwikkeling
- THEMA 6** Een rijke leeromgeving
- THEMA 7** Kunstonderwijs
- THEMA 8** Omgaan met verschillen in de klas

Iedere donderdag en iedere 4e week van een thema

Basiskennistoetsen rekenen en taal
Wereldoriëntatie
Wiskunde
Nederlands

JAAR 2

- THEMA 1** Omgevingsonderwijs
- THEMA 2** Lesson Study taal
- THEMA 3** Spelen en begeleiden
- THEMA 4** Leren en innoveren
- THEMA 5** Ontwerpend leren
- THEMA 6** Presteren en motiveren
- THEMA 7** Het goede gesprek
- THEMA 8** Omgaan met verschillen in de klas

Iedere donderdag en iedere 4e week van een thema

Wereldoriëntatie
Wiskunde
Nederlands

JAAR 3

- THEMA 1** Minor
- THEMA 2** Minor
- THEMA 3** Minor
- THEMA 4** Minor
- THEMA 5** Specialisatie JK/OK
- THEMA 6** Big History
- THEMA 7** Onderwijs van morgen
- THEMA 8** Omgaan met verschillen in de klas

In het tweede semester iedere maandag en dinsdag en vier keer een hele week.

JAAR 4

- THEMA 1** Straks je eigen klas
- THEMA 2** Sociale veiligheid
- BEROEPSPRODUCT**

1. Startdossier
2. Plan van aanpak
3. Ontwerp & realisatie
4. Afronding

Gemiddeld 3 dagen per week het hele jaar door en een LIO-stage (5 dagen per week) van 6 weken in de periode na de kerstvakantie

Vt, jr 1, thema 1: oriëntatie op het beroep

Doel van het thema:

De eerste weken na aankomst op de hogeschool staan in het teken van de kennismaking met elkaar, het paboteam, het gebouw en zijn mogelijkheden, de mentor, de basisschool en het kernteam. We geven tijdens het eerste thema de ruimte om al die nieuwe indrukken met elkaar te verwerken. De landing van de studenten is een belangrijke eerste aanzet om zich thuis te voelen op de opleiding en bij hun nieuwe studie.

Vakinhoudelijk maken zij kennis met ontwikkelingspsychologie en welke plek dit heeft binnen het beroep van basisschoolleerkracht. De eerste vaktermen op pedagogisch en didactisch gebied worden aangeboden en de blik wordt gericht op het voorbereiden van lessen en alles wat daarbij komt kijken. Ze worden bewust gemaakt van hun subjectief concept van het basisonderwijs en ontdekken de contouren van het beroep. In de colleges van 'het beeld van het beroep' worden de kwaliteiten geschetst van een professionele leerkracht.

Wat zij tijdens hun brede oriëntatie op de basisschool ontdekken, krijgt een plaats binnen de gesprekken in het kernteam en de bijeenkomsten op de HHS. Daarnaast maken zij kennis met de waarden van de vakken drama en muziek, en leren ze over lichaamstaal tijdens vertellen, voorlezen en presenteren.

Toetsing op de Pabo:

De studenten sluiten het thema op de Pabo af door een presentatie te geven waarin de koppeling wordt gelegd tussen datgene wat de student heeft geleerd dit thema, de relevante ontwikkelingen in de kindertijd van de student die van invloed zijn geweest en de gedachten over wat een goede leerkracht is en wat goed onderwijs is volgens de student.

Begeleiding:

In de eerste weken maken zij kennis met alle partijen die hen gaan begeleiden naar een startbekwame leerkracht. Behalve leren zien wat er in een klas gebeurt, zullen zij hun eerste activiteiten voor de groep gaan doen. Binnen de kernteams worden die ervaringen gedeeld en ook tijdens de colleges van 'de leerkracht als professional' krijgen die een plek. Op deze manier raken de studenten er direct aan gewend dat zij zullen gaan leren op verschillende plekken, van verschillende personen en op verschillende manieren.

Contactpersoon Pabo: Milfed Ameziane (m.ameziane@hhs.nl)

**SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN**

Vt, jr 1, thema 2: pedagogisch klimaat en contact maken met kinderen

Tijdens dit thema leert de student dat een goed pedagogisch klimaat een omgeving is waarbinnen leerlingen en leerkrachten zich veilig en vertrouwd voelen, waar je mag zijn wie je bent met je eigen kwaliteiten en behoeften. De student leert hoe je op individueel- en op groepsniveau goed contact maakt en onderhoudt met de kinderen. Daarnaast maakt de student een start met het geven van lessen in verschillende basisschoolvakken. Met behulp van het lesvoorbereidingsformulier leert de student hoe je lessen moet voorbereiden, hoe je ze kan laten aansluiten op de belevingswereld van de kinderen en op welke manier je de leerstof het beste kunt aanbieden, gebruik makend van de beschikbare (digitale) leermiddelen.

De opleidingsschool wordt door de studenten ingezet om zowel leerkracht als kinderen te observeren en om eerste lessen te geven. De student beschrijft de leeromgeving van de stageklas en verwerkt hierin o.a:

- Op welke manieren de mentor contact maakt en onderhoudt met de kinderen
- Op welke manier de mentor een goed pedagogisch klimaat schept
- Op welke manier de mentor instructievormen inzet
- Op welke manier de mentor aandacht besteedt aan de 3 psychologische basisbehoeften (relatie, competentie, autonomie)
- Op welke manier de mentor reflectie op het leren organiseert.
- Welke omgangsregels er in de klas zijn
- Welke routines er zichtbaar zijn (start vd dag, toiletgebruik etc)
- Op welke manier beeldende vorming, drama en muziek vorm krijgt in de klas.

Heb je suggesties of wil je meedenken? Ik hoor het graag.

Contactpersoon Pabo: Milfed Ameziane (m.ameziane@hhs.nl)

**SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN**

Vt, jr 1, thema 3: lesson study rekenen

Lesson Study (LS) is een van oorsprong Japanse professionaliseringsmethodiek en een krachtige werkwijze voor het versterken van het onderwijs. In LS werkt een team of groep docenten, het LS-team, gezamenlijk aan het cyclisch ontwerpen en uitvoeren van een onderzoeksles die veel inzicht geeft in de wijze waarop de les aankomt bij de leerlingen en hoe didactische keuzes in de praktijk uitpakken. Studenten werken onder leiding van een procesbegeleider, die er zorg voor draagt dat de LS-cyclus wordt doorlopen.

Het leren en de leeractiviteiten van leerlingen staan centraal. In het ontwerp van de onderzoeksles wordt rekening gehouden met de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Wat hebben zij nodig om de lesdoelen te behalen en wat betekent dit voor de instructie, begeleiding en opdrachten in de les? De studenten gaan dus uit van de onderwijsbehoeften van de leerlingen en kiezen zelf een leervraag waarop ze vanuit verschillende bronnen een antwoord zoeken en formuleren, van waaruit de les ontworpen wordt. Het is een voortdurende wisselwerking tussen de pabo en het werkveld.

Na de eerste onderzoeksles evalueren de studenten deze samen met de mentor en (waar mogelijk) het kernteam. Hierbij maken ze gebruik van observaties, vragenlijsten en interviews. Aan de hand van deze data ontwerpt en verzorgt het team een aansluitende tweede onderzoeksles. Ze kunnen de eerste les ook verbeteren en aangepast geven in een andere klas. Ook nu worden leerlingen geobserveerd en bevraagd. Aan het eind van de cyclus kijken ze terug op het geleerde.

Beide onderzoekslessen worden op een opleidingsschool uitgevoerd. In overleg met de mentor van de groep waar de lessen gegeven worden, gaan de studenten na wat de onderwijsbehoeften van de leerlingen zijn en hoe ze hierop aan kunnen sluiten. Mentoren krijgen vooraf een brief met daarin een beschrijving van hun rol.

Contactpersoon Pabo: Maaike van der Wijk (M.vanderwijk@hhs.nl)

**SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN**

Vt, jr 1, thema 4: wereldoriëntatie

De kern van thema 3 wereldoriëntatie is dat student aan de slag gaat met de vormgeving van hun wereldoriëntatie-onderwijs in de praktijk. Hierbij proberen we de student de methode te laten verrijken met o.a. leermiddelen, maar ook zeker een start te maken met actief onderwijs. Ook is het de bedoeling dat studenten zich verdiepen in de vakdidactiek en vakspecifieke vaardigheden. De student wordt in een korte periode geconfronteerd met een aantal wereldoriëntatielessen die de student moet uitvoeren in de praktijk.

In bijeenkomsten op de Pabo en in de kernteams bieden we handvatten om de student te ondersteunen bij deze lessen. Een onderdeel van wereldoriëntatie is het natuurkundecircus. Dit is één dag in het thema waarbij wij Haagse basisschoolkinderen uitnodigen om door de student bedachte natuurkundeproeven uit te voeren en bij te wonen. Het voorbereiden, uitvoeren en bedenken van practica is voor de student lastig en soms ook eng. Door het eerst kleinschalig op de Pabo te doen, kunnen we de student gerichte feedback geven zodat de student zich later in een klassensituatie beter uitgerust voelt.

Contactpersoon Pabo: Marjoleine Nes (m.nes@hbs.nl)

SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN

Vt, jr 1, thema 5: taalontwikkeling

De kern van thema 5 taal is, dat de student inzicht krijgt in het belang van taal. Studenten gaan ontdekken, dat taal altijd overal aanwezig is en dat je taal nodig hebt bij elk vak in de basisschool. Studenten gaan onderzoeken hoe het taalonderwijs wordt vormgegeven op hun eigen stageschool. Bovendien leren ze hoe jonge kinderen hun taal verwerven, hoe de woordenschat kan worden uitgebreid en hoe kinderen leren lezen en schrijven.

Studenten voelen aan dat taal een wel erg belangrijke basis legt voor het leren en ze zien in hun stage, dat niet alle kinderen de taal even goed beheersen. Studenten weten gewoonlijk erg weinig over taalverwerving en stimulering en dat ervaren ze als een tekort. Ze willen graag meer weten over taal om de kinderen in hun stage zo goed mogelijk te helpen. Ze gaan deze informatie niet alleen uit de lesstof halen maar zeker ook onderzoeken op de praktijkschool en ze gaan lessen geven om taal en woordenschat uit te breiden.

Studenten gaan zich theoretisch verdiepen in de doorlopende lijn van het taalonderwijs en gaan in hun praktijkschool informeren en ontdekken hoe het taalprogramma door de basisschool heen wordt vormgegeven.

Contactpersoon Pabo: Marja Bout (m.bout@hhs.nl)

**SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN**

Vt, jr 1, thema 6: rijke leeromgeving

In deze module willen we je laten zien en ervaren wat jij als student, leerkracht in wording, kunt doen om kennis over het jonge kind te krijgen en toe te passen. Je moet weten hoe de ontwikkeling van het jonge kind verloopt of kan verlopen en je moet veel verschillende manieren weten om een kind verder te helpen in zijn ontwikkeling. Je moet veel kennen en kunnen om je rol als student/leerkracht in groep 1 en 2 goed uit te voeren. Het belangrijkste wat je leert is goed observeren. Kijken naar kinderen, kijken naar de handelingen van je mentor, kijken naar jezelf. In een kleuterklas zijn geen methodes die voorschrijven wat je moet doen op welk moment. Jouw handelingen komen voort uit observaties zodat je weet hoe je het kind een stapje verder kunt helpen.

In Thema 6 krijg je colleges over het jonge kind vanuit diverse vakken. Het geeft je een beeld van de routines in een kleuterklas, hoe dit zorgt voor een gevoel van veiligheid en hoe je de betrokkenheid van kleuters kunt uitlokken. De toetsing van dit thema is het maken van een logboek waarin je je observaties opneemt, een beeld creëert van de routines die worden ingezet om de schooldag soepel te laten verlopen, je voert activiteiten uit, controleert de speelleeromgeving binnen en buiten en reflecteert voor jezelf en met elkaar.

Leidende leervraag:

Hoe is een kleuterklas georganiseerd en op welke manier komen kleuters tot ontwikkeling?

Contactpersoon Pabo: Natalie de Leede (n.m.deleede@hhs.nl)

**SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN**

Vt, jr 1, thema 7: kunstonderwijs

In dit thema zet de student de eerste stappen in het ontwikkelen van de eigen kunstzinnige basisvaardigheden op het gebied van dans, drama, beeldend en muziek tijdens praktijklessen en excursies. Daarnaast bereiden de studenten drie kunstzinnige lessen voor en voeren deze uit tijdens de stage. Ook observeren ze een creatieve les op de stageschool. Tot slot ontwikkelen ze een film waarin ze reflecteren op de creatieve lessen en een eigen visie op kunstonderwijs tonen. Deze film wordt niet verspreid en alleen met toestemming getoond tijdens bijvoorbeeld een open dag of aan studenten ter inspiratie.

Voor de drie kunstzinnige lessen geldt dat deze aansluiten op de belevingswereld van de kinderen en de vakdoelen. Ze maken hierbij gebruik van diverse werkvormen en materialen. Daarbij is de student in staat om leerlingen te begeleiden tijdens de vier fasen van een creatief proces vanuit de structuur van het desbetreffende vak. De student levert drie ingevulde DR-formulieren in die zijn afgetekend door de stagebegeleider na uitvoering van de lessen, die minimaal met een voldoende zijn beoordeeld.

Voor de observatie van een les spreekt de student met de mentor door bij wie dit mogelijk is. Tijdens de les kijkt de student wat en hoe de leerlingen leren. Tijdens de eerste stagedag van het thema is het belangrijk dat de student de planning doorspreekt met de mentor.

Contactpersoon: Corine Barendregt (c.i.barendregt@hhs.nl)

**SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN**

Vt, jr 1, thema 8: omgaan met verschillen

In thema 8 “Omgaan met verschillen” willen we de student leren & inspireren hoe een leerkracht recht kan doen aan de verschillen tussen de kinderen in de klas en wat daarbij belangrijk is voor het vormgeven van het onderwijs. Wat we daarbij eerst duidelijk willen vaststellen is dat verschillen tussen kinderen (en natuurlijk tussen mensen in het algemeen) gewoon zijn. Kinderen verschillen per definitie van elkaar (De Hoop & Janson, 1997). Als toekomstig leerkracht is het belangrijk een relatie aan te gaan met kinderen van verschillende (culturele) achtergronden en een positief klimaat te kunnen scheppen waarbij de leerkracht oog heeft voor de onderlinge verschillen maar ook oog heeft voor de gemeenschappelijkheid (Fukkink & Oostdam, 2016).

De kernwoorden voor dit thema zijn diversiteit en identiteit, en wanneer het gaat om de persoonlijke benadering vanuit het perspectief van de leerkracht ook de woorden openheid en empathie. Omgaan met verschillen oftewel thema 8, is een gouden thema en komt ieder jaar terug. In dit thema staat de student en zijn/haar leerlingen centraal. In dit thema gaat de student de leer-, leefomgeving en belevingswereld van een kind uit de klas in beeld brengen. Dit doet de student vanuit de verschillende contexten waarin het kind zich beweegt. Denk hierbij aan de thuis- en schoolsituatie; waaronder nationaliteit, religie, identiteitsontwikkeling, sociaal-culturele achtergrond, woon- en leefomgeving en het social media gebruik van de leerling. Hiervoor volgt (observeert) de student een kind op een willekeurige schooldag en voert de student gesprekken met het kind (eventueel daar waar nodig ook met zijn naaste omgeving; denk aan leerkracht, ouders etc.). De student reflecteert op zichzelf als leerkracht en hoe hij/zij als leerkracht omgaat met verschillen in zijn/haar stageklas.

Vervolg op volgende dia

**SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN**

De student laat zien dat hij/zij inzicht heeft gekregen in welke aspecten van invloed kunnen zijn op identiteitsvorming. De student vergelijkt de eigen identiteit met die van een leerling die de student in beeld brengt en bedenkt welke factoren tot deze verschillen en/of overeenkomsten geleid kunnen hebben. De student is bewust van de effecten van zijn/haar handelen op het (leer) gedrag van een leerling en de student bespreekt de dilemma's waar hij/zij voor gestaan heeft (bouwsteen 2).

Dynamiek met de opleidingsschool

De student krijgt op de opleidingsschool de gelegenheid om te observeren, individuele gesprekken te voeren met een leerling of meerdere leerlingen, tekeningen te maken met de leerling etc. Alle activiteiten worden uitgevoerd in het kader van identiteit en diversiteit. Stage opdrachten/lesactiviteiten worden uitgevoerd in het kader van Beeldende Vorming, Burgerschap, Taal en Onderwijskunde. Wij bieden op de Pabo en in de kernteambijeenkomsten handvatten om de student te ondersteunen bij deze lessen.

De student dient de gelegenheid te krijgen om een lesactiviteit uit te voeren waarin diversiteit en identiteit gehighlight worden. Tijdens de bijeenkomsten van de kernteambijeenkomsten zou hier aandacht aan besteed kunnen worden door zelfmanagement en (zelf)reflectie centraal te zetten. Tegen welke dilemma's loopt de student aan?

Verzoek aan de mentoren: kunnen jullie de studenten in de gelegenheid stellen om één of meerdere kinderen te benaderen voor observaties en interviews om zo aan de opdrachten van thema 8 te werken

Contactpersoon Pabo: Nora Daoud (n.daoud@hhs.nl)

**SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN**

Vt, jr 2, thema 1: omgevingsonderwijs

Wereldoriëntatie speelt zich buiten af en gedurende deze weken leert de student hoe hij/zij de omgeving van de school kan gebruiken als klaslokaal. Daarnaast is er aandacht hoe hij/zij de omgeving naar binnen kan halen. We laten de student ervaren dat er grote verschillen zijn tussen schoolomgevingen en middels de excursie naar Drenthe ervaart de student deze verschillen zelfs binnen Nederland. Het is een afwisselend thema waarbij veel activiteiten buiten de muren van de Hogeschool worden georganiseerd. Al deze ervaringen en informatie vertaalt de student uiteindelijk naar een eigen omgevingspad dat hij/zij uitvoert met zijn/haar stageklas.

Contactpersoon Pabo: Gert van der Slikke (g.p.vanderslikke@hhs.nl)

**SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN**

Vt, jr 2, thema 2: Lesson Study Taal

De studenten doen onderzoek naar de didactiek voor het spellingonderwijs (DSPE) en Handschrift. Voor DSPE wordt zelfstandig onderzoek gedaan naar 'goed spellingonderwijs' (uitgaande van de drie bekwaamheidseisen voor leerkrachten voor het basisonderwijs: 'vakinhoud', 'vakdidactiek', en 'pedagogiek'), waarbij op basis van wetenschappelijke literatuur een advies aan de mentor van de stagegroep wordt gegeven. Op basis van een gesprek over dit advies, wordt een definitief advies beschreven. Binnen lesson study Handschrift wordt onderzoek gedaan naar de onderwijsbehoefte van de leerlingen in de groep. N.a.v. deze onderwijsbehoefte, ontwerpen zij volgens de lesson study methodiek lessen die zij individueel uitvoeren en waar zij samen met de mentor op reflecteren. Binnen handschrift in de bovenbouw zijn o.a. leesbaarheid, tempo, ontwikkeling eigen handschrift, aanleren blokschrift onderwerpen die middels lesson study aangeboden kunnen worden.

Contactpersoon Pabo: Christian Brouwer (f.c.a.brouwer@hhs.nl)

SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN

Vt, jr 2, thema 3: spelen en begeleiden

De kern van thema 3 spelen en begeleiden In het eerste jaar heb je bij het thema 'de rijke leeromgeving' kennis gemaakt met het jonge kind en geleerd hoe de ontwikkeling van kleuters kan verlopen. Je hebt observaties gedaan van de kinderen maar hebt ook goed gekeken naar de routines die het leren ondersteunen. Dit jaar verschuift de focus naar ontwerpen, uitvoeren en onderbouwen.

In dit thema is het belangrijk dat je gaat onderzoeken wat de leerlingen uit jouw klas nieuwsgierig maakt en hoe jij ze kan prikkelen. De belevingswereld van de leerlingen speelt hierin een belangrijke rol. Net zoals de intrinsieke motivatie van de leerling centraal staat om onderwijs te creëren. Hierin neemt de student een sturende/stimulerende rol aan door **het ontwerpen van een thema**. Door de nadruk te leggen op handelingen en deze in spel voor te doen geef je kinderen de gelegenheid om het thema te doorleven aan de hand van een "probleem". Denk aan iemand die ziek is, Sinterklaas die hulp nodig heeft, het opzetten van een winkel. De handelingen van de kinderen zijn een belangrijke bijdrage aan de oplossing; de bijdrage van de student is het creëren van een rijke speelleeromgeving. De student leert in de colleges hoe je stimulerend kan openen en hoe je bewust kan begeleiden in het spelend leren.

Contactpersoon Pabo: Natalie de Leede (n.m.deleede@hhs.nl)

SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN

Vt, jr 2, thema 4: leren en innoveren

De studenten gaan een reeks van lessen ontwerpen gericht op onderwijsinnovaties, zoals bijvoorbeeld Growth Mindset en Eduscrum.

Het gaat om 1 startactiviteit met minimaal 3 aansluitende lessen vanuit een centraal onderwerp. Zoals biologie of aardrijkskunde.

De studenten worden in de kernteambijeenkomsten en door de mentor begeleid bij het ontwerpen van een lessencyclus en bij de startactiviteit.

De studenten geven de lessencyclus op de school in de stageklas. Een belangrijke rol voor het kernteam in dit thema is dat studenten worden meegenomen in innovaties die er spelen met betrekking tot ICT in de klas.

Contactpersoon Pabo: Natalie de Leede (n.m.deleede@hhs.nl)

**SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN**

Vt, jr 2, thema 5: Ontwerpend leren

Contactpersoon Pabo: Gert van der Slikke (g.p.vanderslikke@hhs.nl)

SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN

Vt, jr 2, thema 6: Presteren en motiveren

We gaan in thema 6 aan de slag met het thema 'Presteren en Motiveren'. Daarbij gaat het om motivatietheorieën die leerlingen ondersteunen in hun prestaties op school. We richten ons daarbij vooral op het vakgebied rekenen. Zowel in de kennis- als de themalijn van dit blok gaat het daarbij om verhoudingen, breuken, procenten, kommagetallen en verbanden. Voor leerlingen betekent dit dat ze in eerste instantie leren eenvoudige en later ook complexere verhoudingsproblemen met gehele getallen, decimale getallen, breuken, percentages, schaal, vergroting/verkleining en samengestelde grootheden op te lossen. Die rekenvaardigheden maken studenten zich eigen in de kennislijn en tegelijk leren zij in dit thema hoe ze goede rekenlessen geven waarin deze leerstof centraal staat. Om te ontdekken hoe belangrijk 'Spel in de Rekenles' als motivator eigenlijk is, gaan ze meerdere spellen leren kennen, spelen en ontwerpen.

Ze sluiten dit thema af met de opdracht 'Meesterlijke rekenles' die tijdens dit thema en gedeeltelijk tijdens lessen in studententeams wordt voorbereid en op de toetsdag wordt gepresenteerd en beoordeeld met behulp van een poster.

De manier van werken sluit aan bij het thema 'Lesson Study Rekenen' uit het eerste jaar. Zo wordt bij het ontwerpen van de les wordt uitgegaan van het drielagen preventiemodel met leerlingen A, B en C en hun onderwijsbehoeften. De eerste les wordt gegeven door een team van studenten op een van de opleidingsscholen. De tweede les hoeft niet te worden uitgevoerd. Het ontwerpen, uitvoeren en evalueren van de les wordt ondersteund door lessen over ICT & data-interpretatie.

Sturende leervraag

Op welke wijze kunnen prestatie- en motivatietheorieën worden toegepast tijdens een gedifferentieerde 'meesterlijke rekenles' met rekenspellen voor een door studenten beschreven stagegroep met als doel prestaties te verhogen bij de rekendomeinen VPBK en Verbanden?

Contactpersoon Pabo: Maaike van der Wijk (M.vanderwijk@hhs.nl)

**SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN**

Vt, jr 2, thema 7: Het goede gesprek

In dit thema wordt de student in verbinding gezet met het lectoraat Wereldburgerschap van de HHS. De student maakt kennis met de Rechten van het Kind, analyseert de betekenis daarvan in de onderwijspraktijk en doet ervaring op met het voeren van gesprekken met kinderen op basis van gelijkwaardigheid. Bij de eindopdracht reflecteert de student samen met wetenschappers en het beroepenveld op deze gesprekken op basis van de input die de student in deze module heeft gekregen.

Leeruitkomst

De student kan vanuit zijn rol als leraar en op basis van gelijkwaardigheid contact maken met kinderen. Hij kan naar kinderen luisteren en hen de ruimte bieden hun eigen mening naar voren te brengen. Hij werkt vanuit de Rechten van het Kind en kan deze inbrengen binnen de schoolcontext op teamniveau bij ontwikkelingen door het jaar heen en in het dagelijks werk voor de groep. Hij is zich bewust van zijn eigen persoonlijke inkleuring tijdens het gesprek. Hij kan reflecteren in het moment en weet deze reflectie oplossingsgericht in te zetten door met kinderen in gesprek te zijn over hun ontwikkeling.

Contactpersoon Pabo: Mirjam Heemskerk (m.c.j.heemskerk-vandersprong@hhs.nl)

SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN

Vt, jr 2, thema 8: omgaan met verschillen

In Thema 8, jaar 2 houden we ons bezig met de verschillende domeinen waarin een kind opgroeit, het gezin, de school, op straat, kinderopvang, binnen religieuze groepen, sportclubs, etc.. Binnen de verschillende domeinen kunnen omgangs- en opvoedingsstijlen verschillen. In jaar 1 hebben de studenten geleerd dat verschillen er mogen zijn. Dat klopt, maar onderzoek laat ook zien dat op school nieuw verworven kennis, vaardigheden en attitudes beter beklijven als die worden ondersteund door de verschillende omgevingen waarin het kind zich begeeft (Pauw, 2018). Sociale of morele verworvenheden die aangeleerd worden in het ene domein kunnen makkelijk weer worden 'afgebroken' door ervaringen in andere pedagogische contexten, wat verwarrend kan werken voor kinderen en hen het gevoel kan geven in verschillende werelden op te groeien. Het kind kan zich af gaan vragen, waar hoor ik thuis? Zo kan het voorkomen dat het kind zich identificeert met de ene groep maar zich in de andere miskend voelt, of zich in geen van de contexten meer thuis voelt. Een dergelijke niet-optimale afstemming kan op alle scholen spelen, ook op die met hoogopgeleide ouders (Pauw, 2018). Om op een prettige manier met elkaar samen te leven is het van belang dat er een bepaalde mate van saamhorigheid (sense of belonging) is (Ardjosemito-Jethoe, Raparaz & Rousseau, 2020). Door meer samenhang aan te brengen in de verschillende domeinen waarbinnen een kind opgroeit in een wijk kunnen we dit gevoel vergroten en daarmee 'sense of belonging' creëren. Door belemmerende en stimulerende omgevingsfactoren in kaart te brengen, komen de studenten tot een advies voor de gekozen stageschool met als doel verschillende opvoeddomeinen van leerlingen samen te brengen. Daarbij hebben de studenten oog voor de behoeften van leerlingen en de school. Kortom, in jaar 2 gaan we onderzoeken welke rol de school daarin kan spelen, zonder uit het oog te verliezen dat verschillen er mogen zijn.

Contactpersonen Pabo: Peter Holswilder (w.p.holswilder@hhs.nl)

**SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN**

Vt, jr 3, thema 5: Specialisatie JK/OK

In thema 5 gaat de student starten met zijn specialisatie. Dit doen we door het maken van de "puzzel van onderwijsbehoeften". De studenten kiezen een kind uit hun stageklas en zoomen in op diens onderwijsbehoeften. Wat heeft dit kind nodig om tot leren te komen? Dit doen ze door het doorlopen van de HGW-cyclus: waarnemen, begrijpen, plannen en realiseren. De specialisatie JK/OK komt tot uiting in de aanpak en in de gespecialiseerde werkcolleges.

Waarnemen: de student doet observaties en voert gesprekken met betrokkenen rondom het focuskind zoals ouders, leerkracht, IB-er etc.

Begrijpen: De student trekt conclusies op basis van de waarnemingen. Wat heeft dit kind nodig om tot leren te komen?

Plannen: De student maakt een plan met verschillende interventies ten gunste van de onderwijsbehoeften van het focuskind. Dit doet de student door literatuuronderzoek, gesprekken met deskundigen en op basis van de werkcolleges.

Realiseren: De student voert de interventies uit in de stageklas en kijkt goed wat het effect is van de interventies op de focusleerling.

Contactpersoon Pabo, jonge kind: Natalie de Leede (n.m.deleede@hhs.nl)

Contactpersoon Pabo, oudere kind: Bob Blinkhof (b.w.a.blinkhof@hhs.nl)

SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN

Vt, jr 3, thema 6: Big history

Contactpersoon Pabo: Gert van der Slikke (g.p.vanderslikke@hhs.nl)

SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN

Vt, jr 3, thema 7: Onderwijs van morgen

In thema 7 gaan de 3e jaarsstudenten in fictieve schoolteams samen een innovatie uitwerken voor een school waardoor het de school van hun dromen wordt!

De opdracht per team is:

ONTWIKKEL SAMEN EEN VISIE OP ONDERWIJS,
BENOEM **WAT** HET CENTRALE PROBLEEM IS DAT JULLIE WILLEN OPLOSSEN MET JULLIE INNOVATIE,
WAAROM DAT RELEVANT IS VOOR JULLIE LEERLINGEN EN
HOE JULLIE DIT VOOR ELKAAR GAAN KRIJGEN EN WAT ER VOOR NODIG IS

In je 3e jaar beginnen de studenten hun laatste stappen te zetten richting een startbekwame leerkracht. Dat betekent onder meer dat ze kunnen bijdragen aan de verbetering van de kwaliteit van het onderwijs en dat ze hun eigen opvattingen en bekwaamheden met de manier waarop zij hun onderwijs vormgeven, kunnen onderzoeken en ontwikkelen.

In dit thema 'Onderwijs van morgen' geven we ze de mogelijkheid om met deze competenties aan de slag te gaan. Door met medestudenten als basisschoolteam te functioneren geven zij blijk dat zij zich kunnen voorbereiden op het onderwijs van de toekomst.

Voor de opleidingsschool geldt dat studenten onderzoek doen naar hoe een innovatie in hun praktijkschool vorm heeft gekregen en deze input verwerken ze in hun opdracht. Hierbij kunnen ze vragen stellen als:

- Wat betekende de innovatie voor de kwaliteit van het onderwijs binnen de school (leerkrachten, mentor, directie)?
- Wat betekende de innovatie voor de (zorg) voor de leerlingen, (IB'er, leerkrachten)?
- Veranderingen in de school, hoe krijg je het team mee (directie, werkgroepen)?

Heb je suggesties of wil je meedenken? Ik hoor het graag.

Contactpersoon Pabo: **Anouk van Belle** (a.g.vanbelle@hhs.nl)

**SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN**

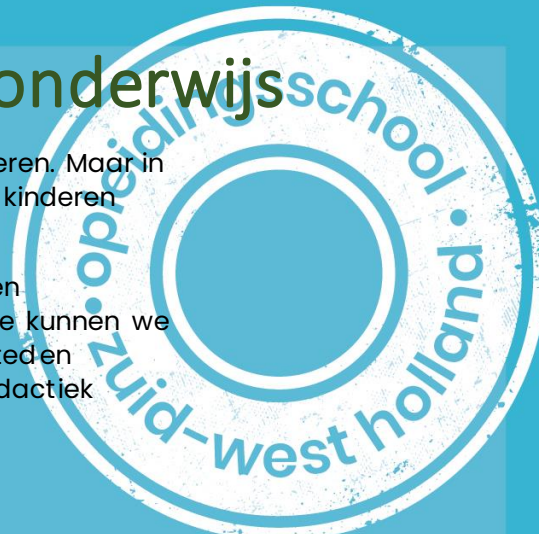
Vt, jr 3, thema 8: omgaan met verschillen/passend onderwijs

Als leerkracht wil je zorg dragen voor alle leerlingen in je groep. Je verdeelt je aandacht daarom zo goed mogelijk over alle kinderen. Maar in de praktijk blijkt dit nog een hele uitdaging te zijn. Juist omdat je steeds beter gaat zien wat er allemaal speelt in de groep en bij kinderen individueel, krijg je behoefte aan meer handvatten om met die verschillen om te gaan.

In dit thema krijg je meer handvatten om concreet iets te doen voor de kinderen met hun verschillende behoeften op cognitief en emotioneel gebied. We gaan dieper in op effectief onderwijs geven; doen we het juiste en doen we dat op de goede manier? Hoe kunnen we onze aandacht zo verdelen dat alle kinderen gezien worden in hun behoeften en van jou passende begeleiding krijgen? We besteden aandacht aan OGW/HGW, differentiatie en het thema Gelijke onderwijskansen. Daarnaast gaan we dieper in op relevante vakdidactiek (theorieën en methodieken) voor de vakken rekenen, taal en handschrift.

Studenten leren planmatig te werken tijdens het uitvoeren, evalueren en bijstellen van een handelingsplan.

Contactpersonen Pabo: Milfed Ameziane (m.ameziane@hhs.nl)

SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN

Vt, jr 4, thema 1: Straks je eigen klas

De studenten gaan beginnen aan hun laatste jaar op de opleiding. Ze worden bij leerlingen en hun ouders geïntroduceerd als leerkracht van de groep en gaan een deel van het jaar zelfstandig voor de groep staan. Dit betekent dat zij een belangrijke bijdrage gaan leveren aan de sfeer van de groep en de leerresultaten.

In dit thema maken de studenten een ouderbijeenkomst waarin ze de ouders informeren over dit schooljaar. We zoomen daarbij in op het volgende:

- De groepsdynamica van de groep: hoe gaan de studenten zorgen voor een prettige sfeer in de groep? Welke activiteiten doen zij om de sfeer te versterken?
- Het klassenmanagement: op welke manier wordt de klas georganiseerd? Welke regels en afspraken vinden zij belangrijk?
- De leerresultaten: Hoe houden de studenten de leerresultaten van de leerlingen bij? Hoe communiceren de studenten met de leerlingen en ouders erover?
- De ouderbetrokkenheid: Wat zien zij als het belang van ouderbetrokkenheid? Op welke manier geven zij hier vorm aan?

Contactpersoon Pabo: **Anouk van Belle** (a.g.vanbelle@hhs.nl) en **Natalie de Leede** (n.m.deleede@hhs.nl)

**SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN**

Vt, jr 4, thema 2: Sociale veiligheid

Contactpersoon Pabo: Nora Daoud (n.daoud@hhs.nl)

**SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN**

SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN

SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN

SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN

SAMEN LEREN,
SAMEN OPLEIDEN